

SỐ 1577

LUẬN ĐẠI TRƯỞNG PHU

Tác giả: Bồ-tát Đề Bà La.

Hán dịch: Đời Bắc Lương, Sa-môn Đạo Thái.

QUYỂN THƯỢNG

Phẩm 1: THÍ THẮNG

Kính lạy Đấng Chánh Giác

Thế Tôn đại từ bi

Nhân đấng khởi chánh pháp

Chân tế trong ba cõi.

Chúng trung tôn đệ nhất

Chứa công đức vô lượng

Vốn hành hạnh Bồ-tát

Con sẽ nói phần ít.

Nay con thương chúng sinh

Mở bày môn thí diệu

Tất cả các hiền sĩ

Cần hoan hỷ lắng nghe.

Lúc Bồ-tát hành thí

Đại địa thấy chấn động

Biển lớn trào các báu

Mây tuệ mưa hoa diệu.

Vô tâm còn như vậy

Hướng hồ loài tình thức?
Bồ-tát thí rộng lớn
Như cảnh giới hư không.
Giả sử Tiên năm thông
Đầy khắp mười phương cõi
Lắng nghe hãy còn khó
Hướng lại phân biệt nói.
Không có địa phương nào
Mà không dùng nước thí
Nước sạch ngấm vào đất
Không nơi nào không khắp.
Không có một vật gì
Bồ-tát chưa từng thí
Không có một chúng sinh
Chưa từng thọ cúng thí.
Luận nói về đại địa
Tất cả nên lễ ông
Vì sao lễ đại địa
Nơi Bồ-tát hành thí.
Bồ-tát một ngày thí
Vô số các tạp vật
Phật-bích-chi trăm kiếp
Không thể biết biên vực.
Sở dĩ không thể biết
Đại bi là thể thí
Thường thành quả chủng trí
Vì nhân thí rộng lớn.
Đây là người trí nói
Bố thí đến bờ kia
Nếu khi đến bờ kia
Các độ thấy đầy đủ.
Nghĩa Ba-la-mật ấy
Gọi là hòa tập thanh
Giống như nơi nhiều người
Gọi đó là đại chúng.
Chủng tử của Bồ-đề
Hay thành quả đại trí
Tất cả các việc đủ

Thành thầy đều do thí.
Bố thí sinh cõi trời
Bào thai của xuất thế
Thí vô tướng là tuyệt
Bình đẳng là tối thắng.
Thân và vật đều thí
Không hề có tiếc nuối
Tất cả nơi bố thí
Không một nơi nào không.
Tất cả thời đều thí
Không lúc nào không thí
Ở trong bốn bố thí
Tâm trí luôn bất động.
Người hành thí như vậy
Gọi thí bất tư nghị
Nếu thí một chúng sinh
Tất cả đều được vui.
Nếu thí không như vậy
Đó gọi là khi dối
Tuy gọi thí một người
Là bố thí hết thầy.
Sở dĩ gọi tất cả
Vì tâm đại bi phủ
Đại bi sở dĩ trùm
Vì cầu quả chủng trí.
Cúng dường Phật, La-hán
Ruộng phước tốt thế gian
Không thương, thí bình đẳng
Là bố thí tối thắng.
Thí vô lượng của báu
Không bằng tạm thời dưng
Tâm bi thí một người
Công đức như đại địa.
Vì mình thí tất cả
Phước báo bằng hạt cải
Cứu người khỏi ách nạn
Hơn hẳn mọi điều thí.
Các sao tuy ánh sáng

*Không bằng một vầng trăng
Tâm chúng sinh thô trược
Bố thí luôn vì mình.
Bồ-tát tâm bi thí
Như tro trừ sạch cấu
Từ bi thí cứu giúp
Khắp vì mọi chúng sinh.
Từ bi thí như vậy
Công đức không cùng tận
Thí vi diệu như thế
Chúng sinh đều an vui.
Dốc cầu trí tuệ Phật
Tâm không hề chán đủ
Tâm bi thí như vậy
Thường diệt chướng vô minh.
Mở dẫn dắt người ngu
Khiến đạt mắt trí tuệ
Thường diệt các kiết – sử
Trừ bỏ già bệnh chết
Thí cùng với tâm bi
Cam lồ của chúng sinh.*

Phẩm 2: THÍ THẮNG VỊ

Đại bi phát khởi thí
Ý nguyện thành Bồ-đề
Người thấy biết như thế
Thành tựu mọi bố thí.
Thí tất cả như thế
Trọn thành trí nhất vị
Tâm đại bi là thể
Thường khởi vô số thí.
Vô số cứu chúng sinh
Đến được nơi trí tuệ
Thường diệt mọi ái kiết
Cùng cấu bản vô minh.
Luôn khiến mọi chúng sinh
Thấy đều được an lạc
Tâm bi thí như vậy
Ai không sinh yêu thích.
Tâm đại bi đã khởi
Công đức nơi thí lớn
Không thể sinh yêu thích
Quay lưng lia cứu giúp.
Người nầy vì ái buộc
Thật khó đạt Bồ-đề
Người muốn cầu quả Phật
Vui thích thí cam lồ.
Người trí vui bố thí
Vui pháp vị Bồ-đề
Thấy rõ lỗi ba cõi
Niết-bàn pháp vị vui.
Muốn nhanh chóng xa lìa
Trong một niệm không trụ
Lại thấy vui thích thí
Lại hơn hẳn Niết-bàn.
Vui thích thí tự tại
Tâm liền quên Bồ-đề
Tâm đã quên Bồ-đề
Là Bồ-đề khó đạt.

*Tự quán tâm vui thí
Vì thương xót chúng sinh
Không hiểu vị lạc thí Thí
có ba vị vui.*

Một là vị bố thí cầu phước báo. Hai là vị bố thí cầu giải thoát. Ba là vị bố thí cầu tâm đại bi.

Ba loại vị này là ý vị bố thí làm tăng trưởng an lạc.

Phẩm 3: CHỦ THỂ THÍ

Người thọ nhận được vô lượng châu báu nên tâm vô cùng hoan hỷ. Người ban thí, lúc thực hiện một phần bố thí nhỏ, tâm cũng hết sức hoan hỷ, hơn hẳn người thọ nhận gấp trăm ngàn vạn lần. Nếu hành thí có thể như vậy thì đó là hạnh bậc nhất.

Thành tựu hạnh cứu giúp

Uống cam lồ đại bi

Bồ-tát hành hạnh này

Trừ hẳn xan - bệnh - già.

Tâm bi của Bồ-tát lấy bố thí làm thể. Chúng sinh ở thế gian lấy kiết sử làm thể, chỉ thuần lấy các khổ cho là một vị, để được yên vui nên thực hành tâm bi bố thí. Mặt trời lấy chiếu sáng làm dụng. Mặt trăng lấy trong lành làm tánh. Bồ-tát lấy tâm bi làm thể, trí tuệ và của cải đem bố thí để làm cho tất cả được yên vui. Như từ Ca-la-la (Thời kỳ thai kết sau bảy ngày) cho đến lúc già là mười giai đoạn sai biệt, tuy đến khi già nhưng không xả bỏ tướng trẻ thơ. Bồ-tát đem hết tâm bố thí cứu giúp chúng sinh cũng không lìa bỏ phàm phu. Lìa cõi Dục đến cõi Phi tưởng, không rời xa tướng của phàm phu. Bồ-tát không xả bỏ tâm bố thí sự cứu giúp chúng sinh, lại cũng như vậy. Muốn trừ cơn khát bố thí cần phải uống nước đại bố thí, cơn khát bố thí tạm thời ngưng lại, nhưng các thứ khát khác vẫn còn mãi không thôi, vì yêu thích bố thí. Tất cả chúng sinh dựa nơi ăn uống mà sống, còn đại bi cũng vậy, dựa nơi bố thí mà tồn tại. Pháp của thân Bồ-tát không nương vào ăn uống mà được tồn tại. Đại bi là thức ăn giữ gìn thân của Bồ-tát. Tâm bi như lửa, mong muốn bố thí giống như đóm, bố thí như thức ăn, Bồ-tát vui thích ban bố không bao giờ có sự chán đủ. Tâm bi như biển cả, bố thí như đá ốc tiêu (Núi đá hút nước nơi đáy biển lớn), tâm cứu tế là nước, như đá ốc tiêu nuốt chửng dòng nước. Mong muốn hưởng đến Bồ-đề lấy chúng sinh làm bạn, tâm bi làm thể, bố thí không hề thấy đủ như biển cả, gồm thấu mọi dòng nước mà không bao giờ ngưng lại.

Tất cả chúng sinh đến

Mỗi mỗi mong vật khác

Bồ-tát đều ban phát

Tâm không có mỗi mệt.

Mọi chúng sinh khổ não

Thầy đều được diệt trừ

Giả như chưa dứt trừ

Tâm chẳng hề chán đủ.

